

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
terviktekst
15.02.2019
Hetkel kehtiv
RT I, 05.02.2019, 7

Riigipiiri seadus¹

Vastu võetud 30.06.1994

[RT I 1994, 54, 902](#)

jõustumine 31.07.1994

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
22.10.1997	RT I 1997, 77, 1315	01.01.1998
15.02.1999	RT I 1999, 25, 365	01.01.2000
08.11.2000	RT I 2000, 86, 550	02.12.2000
14.02.2001	RT I 2001, 23, 126	16.03.2001
19.06.2002	RT I 2002, 58, 363	11.07.2002
19.06.2002	RT I 2002, 63, 387	01.09.2002
15.10.2002	RT I 2002, 90, 516	01.12.2002
20.11.2002	RT I 2002, 102, 599	01.05.2004
12.02.2003	RT I 2003, 23, 138	15.04.2003
12.02.2003	RT I 2003, 26, 156	21.03.2003
11.06.2003	RT I 2003, 51, 350	19.07.2003
17.12.2003	RT I 2003, 88, 591	01.01.2004
17.12.2003	RT I 2004, 2, 4	16.01.2004
24.03.2004	RT I 2004, 24, 164	25.04.2004
14.04.2004	RT I 2004, 28, 189	01.05.2004
14.04.2004	RT I 2004, 30, 208	01.05.2004
10.11.2004	RT I 2004, 81, 541	10.12.2004
14.12.2004	RT I 2004, 89, 606	07.01.2005
22.02.2005	RT I 2005, 15, 86	03.04.2005
14.12.2005	RT I 2005, 71, 548	08.01.2006, osaliselt 01.03.2006
14.12.2005	RT I 2006, 2, 3	01.07.2006
17.05.2006	RT I 2006, 26, 191	01.08.2006, jõust. Eesti täielikul ühinemisel Euroopa Liidu ühtse viisaruumiga osaliselt 21.12.2007 ja osaliselt 30.03.2008
21.12.2006	RT I 2007, 3, 14	01.07.2007
04.12.2007	RT I 2007, 68, 420	jõust. vastavalt Eesti ühinemisele Euroopa Liidu ühtse viisaruumiga osaliselt 21.12.2007 ja osaliselt 30.03.2008. EL Nõukogu 6. detsembri 2007. a otsus Schengeni acquis' sätete täieliku kohaldamise kohta Tšehhi Vabariigis, Eesti Vabariigis, Läti Vabariigis, Leedu Vabariigis, Ungari Vabariigis, Malta Vabariigis, Poola Vabariigis, Sloveenia Vabariigis ja Slovaki Vabariigis, artikkel 1 lõiked 1 ja 2 (avaldatud 8.12.2007, EL Teataja, L 323)
27.02.2008	RT I 2008, 13, 88	24.03.2008

16.04.2008	RT I 2008, 19, 132	23.05.2008
26.11.2009	RT I 2009, 62, 405	01.01.2010
22.04.2010	RT I 2010, 22, 108	01.01.2011, jõustub päeval, mis on kindlaks määratud Euroopa Liidu Nõukogu otsuses Eesti Vabariigi suhtes kehtestatud erandi kehtetuks tunnistamise kohta Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikes 2 sätestatud alusel, Euroopa Liidu Nõukogu 13.07.2010. a otsus Nr 2010/416/EL (ELT L 196, 28.07.2010, lk 24–26).
10.06.2010	RT I 2010, 37, 222	30.06.2010, osaliselt 1.01.2011 jõustub päeval, mis on kindlaks määratud Euroopa Liidu Nõukogu otsuses Eesti Vabariigi suhtes kehtestatud erandi kehtetuks tunnistamise kohta Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikes 2 sätestatud alusel, Euroopa Liidu Nõukogu 13.07.2010. a otsus Nr 2010/416/EL (ELT L 196, 28.07.2010, lk 24–26).
25.11.2010	RT I, 09.12.2010, 1	01.01.2011
08.12.2011	RT I, 29.12.2011, 1	01.01.2012
13.06.2012	RT I, 10.07.2012, 2	01.04.2013
19.02.2014	RT I, 13.03.2014, 4	01.07.2014
27.02.2014	RT I, 21.03.2014, 2	01.10.2014, osaliselt 01.05.2014 ja 01.01.2015
19.06.2014	RT I, 12.07.2014, 1	01.01.2015
19.06.2014	RT I, 29.06.2014, 109	01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107 ³ lõike 4 alusel asendatud ministrite ametinimetused.
18.11.2014	RT I, 02.12.2014, 1	12.12.2014; osaliselt 01.01.2016 jõustumata pidanud muudatused välja jäetud [RT I, 31.12.2015, 9]
17.12.2014	RT I, 31.12.2014, 4	01.01.2015
11.02.2015	RT I, 12.03.2015, 1	01.01.2016
17.12.2015	RT I, 31.12.2015, 9	01.01.2016
16.03.2016	RT I, 06.04.2016, 1	01.05.2016
31.05.2017	RT I, 16.06.2017, 1	01.07.2017
06.06.2018	RT I, 29.06.2018, 1	01.07.2018
16.01.2019	RT I, 05.02.2019, 1	15.02.2019

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Reguleerimisala

(1) Käesolev seadus sätestab Eesti riigipiiri mõiste, riigipiiri asukoha määramise ja tähistamise, piirirežiimi ning vastutuse piirirežiimi rikkumise ja riigipiiri ebaseadusliku ületamise eest.

(2) Euroopa Liidu liikmesriikide vaheliste sisepiiride ja Euroopa Liidu välispiiride ületamisele kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 562/2006, millega kehtestatakse isikute üle piiri liikumist reguleerivad ühenduse eeskirjad (Schengeni piirieskirjad) (ELT L 105, 13.04.2006, lk 1–32). Käesolevat seadust kohaldatakse Schengeni piirieskirjadega reguleerimata osas.
[RT I 2007, 68, 420- jõust. 21.12.2007 ja osaliselt 30.03.2008]

§ 2. Eesti riigipiir

(1) Eesti riigipiir (edaspidi *riigipiir*) on katkematu ja suletud mõtteline joon ning seda mööda kulgev vertikaalpind, millega piiritletakse Eesti maa-ala, territoriaalmeri, piiriveekogude Eestile kuuluvad osad, maapõu ja õhuruum.

(1¹) Sisepiir on Eesti ja Euroopa Liidu liikmesriigi ühine maismaapiir, sealhulgas jõe- ja järvepiir.
[RT I 2007, 68, 420- jõust. 21.12.2007 ja osaliselt 30.03.2008]

(1²) Välispiir on Eesti merepiir ja õhupiir ning maismaapiiri, sealhulgas jõe- ja järvepiiri osa, mis ei ole sisepiir.
[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(2) Eesti maismaapiir on määratud 1920. aasta 2. veebruari Tartu rahulepinguga ja teiste riikidevaheliste piirilepingutega.

(3) Eesti õhu- ja merepiir määratakse rahvusvaheliste konventsioonide alusel Eesti Vabariigi seaduste ning riikidevaheliste piirilepingutega.

(4) Eesti merepiiriks on Eesti territoriaalmere välispiir.

§ 3. Eesti territoriaal- ja siseveed ning õhuruum

(1) Eesti territoriaalveed on Eesti territoriaalmeri. Eesti Vabariigi suvereniteet laieneb territoriaalvete põhjale ning maapõuele selle all.

(2) Eesti siseveed on:

- 1) Eesti sisemeri;
- 2) sadamarajatiste kõige merepoolsemaid punkte ühendavast mõttelisest joonest kalda poole jäävad Eesti sadamate veed;
- 3) jõgede, järvede ja muude veekogude, mille kõik kaldad asuvad Eesti maa-alal, veed.

(3) Eesti õhuruum on Eesti maa-ala, territoriaal- ja sisevete ning piiriveekogude Eestile kuuluvate osade kohal asuv õhuruum.

(4) Piiriveekogu käesoleva seaduse mõistes on jõgi, järv või tehisveekogu, mida mööda kulgeb riigipiir.

§ 4. Riigipiiri kulgemine

Riigipiir kulgeb:

- 1) maismaal mõttelise joonena läbi Eesti Vabariigi välislepingutega (edaspidi *välislepingud*) kindlaks määratud piirimärkide keskkohtade;
- 2) merel mööda Eesti territoriaalmere välispiiri;
- 3) riigipiiriga ristuväl jõel sirgjoonena, mis ühendab jõe kallastele väljuvaid mõttelisi riigipiiri punkte;
- 4) järvel ja muul looduslikul veekogul sirgjoonena läbi välislepingutega kindlaks määratud piirimärkide keskkohtade või mööda keskmise veeseisu ajal määratud veepeegli keskjoont;
- 5) tehisveekogul vastavalt riigipiiri kulgemisele enne veekogu täitmist;
- 6) mitteleavataval piirijõel mööda jõe keskmise veeseisu ajal määratud keskjoont, laevatataval piirijõel mööda pealaevatee keskjoont;
- 7) sillal, tammil või piiriveekogul paikneval muul rajatisel mööda selle keskkoha või tehnoloogilist telge, sõltumata piirijoone kulgemisest veekogul.

§ 5. Riigipiiri tähistamine

(1) Riigipiir tähistatakse:

- 1) maismaal alaliste piirimärkidega;
- 2) piiriveekogul ujuvate piirimärkidega, talvel jääle ajutiselt paigaldatavate piirimärkidega.

(2) Piirimärkide kuju, konstruktsioonid, elemendid ja mõõtmed ning paigaldamise korra kehtestab [Vabariigi Valitsus](#), võttes arvesse sõlmitud välislepinguid.
[RT I 2003, 51, 350- jõust. 19.07.2003]

§ 6. Piiririba

(1) Piiririba on maismaal kuni 10 meetri laiune riigipiiriga paralleelselt kulgev maa-ala piirijoonest sisemaa poole. Looduslikul piirijoonel on piiriribaks maa-ala piirijõe, -oja või -tee sisemaa suunalisi lookeid ühendava sirge lähtejooneni ning sellega paralleelselt kulgev kuni 10 meetri laiune maariba sisemaa poole.

(2) Linnas või muus asulas kehtestatakse piiririba vastavalt vajadusele.

(3) Piiririba konkreetne laius ja hooldamise kord kehtestatakse riikidevaheliste lepingutega.

(3¹) Piiririba kujunduse ja selle elementide kirjelduse välispiiri maismaaosas ja piiriveekogudel kehtestab [Vabariigi Valitsus](#)määrusega, võttes arvesse sõlmitud välislepinguid.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(4) Piiririba maa-ala on riigi omand.

(5) Piiriribal on keelatud igasugune tegevus, mis ei ole seotud piirimärkide ja piiririba korrashoidmise ja kontrollimise ning riigipiiri valvamisega või sisepiiri ületamisega.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

§ 7. Riigipiiri hooldamine

(1) Politsei jälgib piiririba ja -märkide seisundit, hoiab need korras ning takistab riigipiiri ja piiririba tähistuse seadusevastast muutmist. Piirimärkide ja piirirajatiste hooldamise korra kehtestab vastavalt riikidevahelistele lepingutele [Vabariigi Valitsus](#)määrusega.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(2) Riigipiiri valvamiseks on politseil õigus paigaldada riigipiiri valvamist, piirikontrolli ja piirirežiimi tagamist hõlbustavaid, liiklust piiravaid või suunavaid märke, viitasid, tähiseid ja tõkkepuid piiripunkti territooriumile ja piiri vahetusse lähedusse, kooskõlastades nende paigaldamise pädevate asutustega, ning piirile ja piiriveekogu kaldale viivatele teedele ja radadele, kooskõlastades nende paigaldamise pädevate asutustega, kohalike omavalitsuste ning maaomanikega.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud märkide, viitade ja tähiste kuju, konstruktsioonid, elemendid, mõõtmed ning paigaldamise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

[RT I 2003, 51, 350- jõust. 19.07.2003]

2. peatükk PIIRIREŽIIM

§ 8. Piirirežiim

(1) Piirirežiimiga määratakse kindlaks:

- 1) isikute ja transpordivahendite riigipiiri ületamise kord;
- 2) kauba (vara, sealhulgas asjad, valuuta ja väärtpaberid, samuti loomad) üle riigipiiri toimetamise kord;
- 3) ujuvvahendite (edaspidi *laevad*) territoriaal- ja sisemerre, samuti piiriveekogude Eestile kuuluvatesse vetesse sisenemise, nendes liikumise ja viibimise ning nendest väljumise kord;
- 4) õhusõidukite Eesti õhuruumi sisenemise, õhuruumis liikumise ning õhuruumist väljumise kord;
- 5) isikute ja transpordivahendite piiripunkti sisenemise, selles paiknemise ja sellest väljumise ning kaupade piiripunkti sisseveo, selles paiknemise ja sellest väljaveo kord.

(2) Piirirežiimiga võidakse piirata riigipiiri valvamist takistavat või piirirahu häirivat tegevust nagu tulirelvade ja lõhkematerjalide kasutamine, töötamine piiririba vahetus läheduses, jahipidamine ja kalapüük, kariloomade karjatamine, valgustuse ja lahtise tule kasutamine.

(3) Piirirežiimist tulenevad õigused, kohustused ning piirangud, kui need ei ole sätestatud seaduse või välislepinguga, kehtestab [Vabariigi Valitsus](#)või tema poolt volitatud ametkond, kui seadusega ei sätestata teisiti.

(4) [Kehtetu -RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

§ 8¹. Sõidukite maanteepiiripunkti sisenemise korraldamine

(1) Sõidukite maanteepiiripunkti sisenemise korraldamine on riigipiiri ületada soovivate sõidukite ootejärjekorda võtmise, ootejärjekorras ootamise, piiriületuse ooteala kasutamise ja maanteepiiripunkti suunamise korraldamine.

(2) Kui see on vajalik liiklusohutuse tagamiseks, looduskeskkonda kahjustava mõju vähendamiseks, sõidukite maanteepiiripunkti sisenemise korraldamiseks ja avaliku korra tagamiseks, suunab politsei riigipiiri ületada sooviva sõiduki piiriületuse ootealale, kasutades selleks vajaduse korral liikluskorraldusvahendeid. Ootealale ei suunata sõidukit, mis ei ole mootorsõiduk liikluseaduse tähenduses, ega kindlal marsruudil liikuvat liiniveo bussi ühistranspordiseaduse tähenduses.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(3) Politsei võib sõiduki lubada maanteepiiripunkti ilma ootejärjekorras kohta võtmata, ootejärjekorras ootamata ja piiriületuse ooteala läbimata, kui see on vajalik avaliku korra, riigi julgeoleku või rahva tervise kaitse kaalutlustel või kui selleks on teenistuslik vajadus või see tuleneb seadusest, välislepingust või rahvusvahelisest tavast või selleks on muu avalik huvi. Sellisel juhul sõiduki piiriületuse ooteala kasutamise ega piiriületuse ootejärjekorras koha võtmise eest tasu ei võeta. Käesolevas lõikes sätestatud ülesannet ei tohi üle anda kohalikule omavalitsusele ega eraõiguslikule juriidilisele isikule.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(4) Piiriületuse ooteala teenuse pakkuja kehtestab sõidukite piiriületuse ootejärjekorras ootamise ja maanteepiiripunkti suunamise korraldamiseks piiriületuse ooteala kasutamise eeskirja, milles sätestatakse ootealale sisenemise, sealt väljumise ja ootealal viibimise kord. Kui piiriületuse ooteala teenuse pakkuja on kohalik omavalitsus või eraõiguslik juriidiline isik, kehtestab ta ooteala kasutamise eeskirja pärast Siseministeeriumilt selleks kooskõlastuse saamist. Ooteala kasutamise eeskirja järgimine on ootealal viibivale isikule ja sõidukile kohustuslik.

(5) Piiriületuse ooteala peab olema tähistatud piiriületuse ootealana ja sellel peab olema püsikatend, mis on projekteeritud, ehitatud ja tähistatud kooskõlas vastava koormusega avalikult kasutatavale parkimisalale ettenähtud nõuetega.

(6) Kui valdkonna eest vastutav minister annab piiriületuse ooteala teenuse korraldamise ülesande halduslepinguga üle kohalikule omavalitsusele või eraõiguslikule juriidilisele isikule, määratakse nõuded pakutavale teenusele kindlaks halduslepingus. Piiriületuse ooteala teenuse pakkuja võib ootealal pakkuda ka muid teenuseid, mille kasutamine ei ole sõiduki ega piiri ületada sooviva isiku jaoks kohustuslik, ja võtta nende eest täiendavat tasu.

[RT I, 31.12.2015, 9- jõust. 01.01.2016]

§ 8². Sõidukite maanteepiiripunkti sisenemise korraldamise ülesande üleandmine

(1) Valdkonna eest vastutav minister võib sõidukite ooteala teenuse ootejärjekorda võtmise, ootejärjekorras ootamise, piiriületuse ooteala teenuse pakkumise ning maanteepiiripunkti suunamise korraldamise ülesande halduslepinguga üle anda kohalikule omavalitsusele või eraõiguslikule juriidilisele isikule.

(2) [Kehtetu -RT I, 31.12.2015, 9- jõust. 01.01.2016]

(3) Valdkonna eest vastutav minister sõlmib halduslepingu piiriületuse ooteala teenuse pakkujaga viieks aastaks. Kui ooteala teenuse pakkuja soovib sõlmida halduslepingut lühemaks ajaks, võib valdkonna eest vastutav minister sõlmida erandina halduslepingu lühemaks ajaks. Kui seadusest, Euroopa Liidu õigusaktist, välislepingust või Euroopa Liidu sihtotstarbeliselt eraldatud vahendite kasutamise nõuetest tuleneb kohustus, mis tingib halduslepingu sõlmimise pikemaks ajaks kui viieks aastaks, võib valdkonna eest vastutav minister sõlmida erandina halduslepingu kuni kümneks aastaks.

(4) Riiklikku järelevalvet halduslepinguga üleantud sõidukite ootejärjekorda võtmise, ootejärjekorras ootamise, piiriületuse ooteala kasutamise ning maanteepiiripunkti suunamise korraldamise ülesande täitmise üle teostavad Siseministeerium ja valdkonna eest vastutava ministri vastaval volitusel Politsei- ja Piirivalveamet. Kui haldusleping lõpetatakse ühepoolselt või kui esineb muu põhjus, mis takistab kohalikul omavalitsusel või eraõiguslikul juriidilisel isikul üleantud ülesande edasist täitmist, korraldab sõidukite maanteepiiripunkti sisenemist politsei.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(5) Siseministeerium ja Politsei- ja Piirivalveamet võivad anda halduslepingu alusel ülesannet täitvale kohalikule omavalitsusele või eraõiguslikule juriidilisele isikule sõidukite maanteepiiripunkti sisenemise korraldamisel kohustuslike juhiseid. Valdkonna eest vastutav minister võib sõidukite maanteepiiripunkti sisenemise korraldamise mittenõuetekohase täitmise korral, kohustuslike juhiste järgimata jätmise korral või muudel halduslepingus sätestatud juhtudel halduslepingu ennetähtaegselt lõpetada selles sätestatud korras.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(6) Valdkonna eest vastutav minister lähtub sõidukite maanteepiiripunkti sisenemise korraldamise ülesande üleandmiseks halduslepingu sõlmimise või sõlmimata jätmise otsustamisel ja lepingu tingimuste sätestamisel konkreetse maanteepiiripunkti piiriületuse ootejärjekorra korraldamise vajadusest, otstarbekusest, piiriületuse eeldatava ooteaja pikkusest, maanteepiiripunkti kaudu Eestist lahkuvate sõidukite eeldatavast arvust, sõidukite maanteepiiripunkti sisenemise korraldamise ülesande täitmisega seotud juba sõlmitud lepingutest ja muudest tähtsust omavatest asjaoludest.

(7) [Kehtetu -RT I, 31.12.2015, 9- jõust. 01.01.2016]

§ 8³. Tasu võtmine piiriületuse ooteala kasutamise eest

(1) Piiriületuse ooteala kasutamise eest võib piiriületuse ooteala teenuse pakkuja võtta tasu, mis ei tohi ületada 15,97 eurot ühe sõiduki ühe piiriületuse kohta.

[RT I 2010, 37, 222- jõust. 01.01.2011]

(2) B-, BE- ja B1-kategooria auto poolt piiriületuse ooteala kasutamise eest võetav tasu ei tohi ületada 6,39 eurot ühe sõiduki ühe piiriületuse kohta.

[RT I 2010, 37, 222- jõust. 01.01.2011]

(3) A- ja A1-kategooria mootorratta poolt piiriületuse ooteala kasutamise eest võetav tasu ei tohi ületada 3,19 eurot ühe sõiduki ühe piiriületuse kohta.
[RT I 2010, 37, 222- jõust. 01.01.2011]

(4) Kui sõiduk on suunatud piiriületuse ootealale, kuid ei kasuta tegelikult piiriületuse ooteala teenust ja suunatakse kohe piiriületuseks piiripunkti, siis piiriületuse ooteala kasutamise eest tasu ei võeta.

(5) Piiriületuse ooteala kasutamise tasu suuruse määramisel võib tasu hulka arvestada põhjendatud kulud, mis on seotud piiriületuse ooteala rajamisega, selle korrashoiuga ja selliste teenuste pakkumise korraldamisega, mille pakkumine piiriületuse ootealal on kohustuslik. Kui piiriületuse ooteala teenuse pakkuja on eraõiguslik juriidiline isik, võib piiriületuse ooteala kasutamise eest võetava tasu hulka arvestada mõistliku ärikasumi.
Vabariigi Valitsus võib kehtestada määrusega ärikasumi suurima lubatud määra.

(6) Kui valdkonna eest vastutav minister on sõidukite ootejärjekorda võtmise, ootejärjekorras ootamise, piiriületuse ooteala kasutamise ning maanteepiiripunkti suunamise korraldamise ülesande halduslepinguga üle andnud kohalikule omavalitsusele või eraõiguslikule juriidilisele isikule, määratakse käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatud piiriületuse ooteala kasutamise eest võetava tasu suurus kindlaks halduslepingus. Halduslepingus kokkulepitav tasu võib olla erinev sõltuvalt sõiduki kategooriast ja piiriületuse põhjusest. Tasu suurus lepitakse halduslepingus kokku üheks aastaks korraga ja see kehtestatakse igal aastal eraldi.

(7) Piiriületuse ooteala kasutamise tasu suuruse kehtestamiseks esitab piiriületuse ooteala teenuse pakkuja igal aastal Siseministeeriumile põhjendatud taotluse, kust nähtuvad ooteala teenuse pakkumisega seotud kulud ja eeldatav ärikasumi suurus.

(8) Piiriületuse ooteala kasutamise eest ei võeta tasu või sõidukit ei suunata piiriületuse ootealale, piiriületuse ootejärjekorras ei pea kohta võtma või ei võeta piiriületuse ootejärjekorra koha võtmise eest tasu, kui tasu võtmine piiraks ülemääraselt isiku mõne põhiõiguse kasutamist, takistaks ülemääraselt piiriülese kultuuri- või haridusala koostöö toimimist või oleks muul viisil vastuolus avalike huvidega. Vabariigi Valitsus võib kehtestada määrusega:

- 1) tingimuste ja juhtude loetelu, mille puhul piiriületuse ooteala kasutamise eest tasu ei võeta, ja
- 2) tingimuste ja juhtude loetelu, mille puhul piiriületuse ootejärjekorra koha võtmise eest tasu ei võeta.

(9) Vabariigi Valitsus võib kehtestada määrusega käesoleva paragrahvi lõikes 8 sätestatud erisused maanteepiiripunkti täpsusega.

(10) Kui piiriületuse ooteala teenuse pakkuja ei täida õigusaktidega või halduslepinguga ootealale esitatavaid nõudeid või ei paku õigusaktidega või halduslepinguga kehtestatud teenuseid, võib valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga ühepoolselt vähendada sellel ootealal sõidukite piiriületuse ooteala kasutamise eest võetavat tasu, lähtudes ooteala seisukorrast ja sellel tegelikult pakutavatest teenustest, kuni teenuse pakkuja poolt õigusaktidega või halduslepinguga kehtestatud nõuete täitmiseni.
[RT I 2010, 37, 222- jõust. 30.06.2010]

§ 8⁴. Piiriületuse ootejärjekorra andmekogu

(1) Piiriületuse ootejärjekorra pidamise eesmärgil peetakse piiriületuse ootejärjekorra andmekogu (edaspidi *andmekogu*), mille asutab ja mille põhimääruse kinnitab **valdkonna eest vastutav minister** määrusega. Andmekogu peetakse ühtse andmekoguna maanteepiiripunktide kohta.

(2) Andmekogu pidamise eesmärgiks on piiriületuse ootejärjekorra korraldamine ja avaliku korra tagamine sõidukite piiriületuse ootejärjekorda võtmise, ootejärjekorra pidamise, piiriületuse ootejärjekorra koha võtmise, eelisjärjekorras piiriületuse taotlemise ja selle võimaldamise, tollideklaratsiooni, sõidukiga transporditava isiku ja kauba ning isiku, kauba ja sõiduki sihtpunkti ning sõiduki omaniku, kasutaja ja sõiduki ootejärjekorda registreerinud isiku andmete töötlemise teel.

(3) Andmekogu on korraldatud selliselt, et igas maanteepiiripunktis on ühtne piiriületuse ootejärjekord, sõltumata sellest, kas piiriületuse ootejärjekord on korraldatud ühel või mitmel ootealal või ootealata.

(4) Andmekogu volitatud töötleja peab võimaldama sõiduki omanikul, kasutajal ja isikul, kes sõidukile piiriületuse ootejärjekorra koha võttis, saada andmekogust käesolevas seaduses sätestatud viisil teavet vähemalt sõiduki järjekorrakoha, eeldatava järjekorras ootamise aja, eeldatava piiriületuse aja ja maanteepiiripunkti suunamise kohta. Andmekogu volitatud töötleja poolt sõiduki omanikule, kasutajale ja isikule, kes sõiduki piiriületuse ootejärjekorda registreeris, avaldatavate andmete koosseis sätestatakse andmekogu põhimääruses.

(5) Käesolevas seaduses sätestamata juhtudel andmekogust andmete väljastamise ja väljastatavate andmete koosseisu otsustab andmekogu vastutav töötleja või tema poolt selleks volitatud isik.

(6) Kui valdkonna eest vastutav minister on sõidukite maanteepiiripunkti sisenemise korraldamise ülesande üle andnud kohalikule omavalitsusele või eraõiguslikule juriidilisele isikule, on piiriületuse ooteala teenuse pakkuja kohustatud töötlema piiriületuse ootejärjekorra pidamise andmeid andmekogus, olles selle volitatud töötleja.

(7) Kui maanteepiiripunktis on piiriületuse ootejärjekord korraldatud elektrooniliselt, on sõiduki omanik või kasutaja kohustatud võtma ootejärjekorra koha, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.

[RT I 2010, 37, 222- jõust. 30.06.2010]

§ 8⁵. Piiriületuse ootejärjekorra pidamine

(1) Sõidukite piiriületuse ootejärjekord korraldatakse vastavalt ootejärjekorras sõidukile koha võtmisele. Sõidukid ootavad piiriületuse ootejärjekorras vastavalt võetud järjekorrahale.

(2) Kui sõiduk saabub maanteepiiripunkti ega ole ootejärjekorras kohta võtnud, suunatakse see ootejärjekorras kohta võtma, kui käesolev seadus või selle alusel antud määrus ei sätesta teisiti.

(3) Kui sõiduk saabub piiriületuse ootealale või maanteepiiripunkti ja on võtnud ootejärjekorra koha valel alusel, võib politsei või toll suunata ta uuesti ootejärjekorra kohta võtma.

[RT I, 02.12.2014, 1- jõust. 12.12.2014]

(4) Eelisjärjekorras piiriületuseks võib võtta ootejärjekorra koha:

1) sõidukile, mis veab rahvusvahelise delegatsiooni liiget või välisriikide diplomaatilise esinduse või konsulaarasutuse töötajat;

2) sõidukile, mille veoseks on ajatundlikud kaubad tolliseaduse tähenduses;

[RT I, 16.06.2017, 1- jõust. 01.07.2017]

3) sõidukile, millel on eelisjärjekorras piiriületuseks rahvusvahelisest kokkuleppest või välislepingust tulenev õigus;

4) A- või A1-kategooria mootorrattale ja

5) sõidukile, mille piiriületuseks on muu mõjuv ja kiireloomuline vajadus.

(5) Piiriületuse ootejärjekorda võib pidada sõidukite kategooriate ja piiriületuse põhjuste, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT L 269, 10.10.2013, lk 1–101), nimetatud volitatud ettevõtjate kaupa. Loetelu sõidukite kategooriatest ja piiriületuse põhjustest, mille alusel piiriületuse järjekorda peetakse, sätestatakse andmekogu põhimääruses.

[RT I, 16.06.2017, 1- jõust. 01.07.2017]

(5¹) Eraldi järjekorras piiriületuseks võib võtta ootejärjekorra koha sõidukile, millega veetava kauba eksportija on ka kauba omanik, kui kauba eksportijal ja temaga veolepingu sõlminud isikul on volitatud ettevõtja staatust ning selle sõidukiga ei veeta samal ajal volitatud ettevõtjale mittekuuluvat kaupa.

[RT I, 02.12.2014, 1- jõust. 12.12.2014]

(5²) Ootejärjekorra koha kasutamiseks käesoleva paragrahvi lõikes 5¹ nimetatud juhul peab isik olema andnud tollile nõusoleku esitada kauba ekspordi tollideklaratsiooni andmed teise riigi tollile, kui see on kiire piiriületuse võimaldamise tingimuseks teises riigis.

[RT I, 02.12.2014, 1- jõust. 12.12.2014]

(5³) Käesoleva paragrahvi lõikes 5¹ nimetatud ootejärjekorra koha kasutamise õiguse võib toll peatada kuni üheks aastaks, kui volitatud ettevõtja on võtnud ootejärjekorra koha valel alusel või rikkunud tollialaseid õigusakte.

[RT I, 16.06.2017, 1- jõust. 01.07.2017]

(6) Nende sõidukite, mis ei ole mootorsõidukid liiklusseaduse tähenduses, ega kindlal marsruudil liikuvate liiniveo busside ühistranspordiseaduse tähenduses piiriületuse ootejärjekorda ei peeta ja nende andmeid ei töödelda andmekogus.

(7) Andmekogu volitatud töötleja peab võimaldama võtta sõidukile piiriületuse ootejärjekorra koha vähemalt järgmistel viisidel:

1) ilmudes selleks isiklikult kohale andmekogu volitatud töötleja poolt selleks määratud kohta;

2) telefoni teel ja

3) interneti teel.

(8) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud viisidele võib andmekogu volitatud töötleja luua muid viise piiriületuse ootejärjekorra koha võtmiseks.

(9) Andmekogu volitatud töötleja peab looma maanteepiiripunkti asukoha järgse kohaliku omavalitsuse territooriumil võimaluse selleks, et sõidukile oleks võimalik võtta piiriületuse ootejärjekorra koht isiklikult kohale tülles.

(10) Andmekogu volitatud töötleja peab võimaldama sõiduki omanikule, kasutajale ja isikule, kes sõidukile piiriületuse ootejärjekorra koha võttis, käesoleva seaduse § 8⁴ lõikes 4 nimetatud teabele pideva juurdepääsu interneti teel.

(11) Andmekogu volitatud töötaja peab omal algatusel edastama käesoleva seaduse § 8⁴lõikes 4 nimetatud teabe piiriületuse ootejärjekorra koha võtmisel määratud kontaktandmete kohaselt telefoni teel või mobiiltelefonile sõnumi saatmise teel. Sõidukile piiriületuse ootejärjekorra koha võtnud isikul peab võimaldama valida eelnimetatud kahest teavitamise viisist ühe või mõlemad. Kui isik on valinud mõlemad teavitamise viisid, võib andmekogu volitatud töötaja teabe edastamiseks valida omal äranägemisel neist ühe.

(12) Lisaks teavitamisele telefoni teel või mobiiltelefonile sõnumi saatmise teel võib andmekogu volitatud töötaja näha ette ka muid teavitamise viise.
[RT I 2010, 37, 222- jõust. 30.06.2010]

§ 8⁶. Andmekogu haldamise ülesande üleandmine

(1) Valdkonna eest vastutav minister võib andmekogu haldamise ülesande halduslepingu alusel üle anda kohalikule omavalitsusele või eraõiguslikule juriidilisele isikule.

(2) [Kehtetu -RT I, 31.12.2015, 9- jõust. 01.01.2016]

(3) Valdkonna eest vastutav minister sõlmib halduslepingu andmekogu haldamise teenuse pakkujaga viieks aastaks. Kui andmekogu haldamise teenuse pakkuja soovib sõlmida halduslepingut lühemaks ajaks, võib valdkonna eest vastutav minister sõlmida erandina halduslepingu lühemaks ajaks. Kui seadusest, Euroopa Liidu õigusaktist, välislepingust või Euroopa Liidu sihtotstarbeliselt eraldatud vahendite kasutamise nõuetest tuleneb kohustus, mis tingib halduslepingu sõlmimise pikemaks ajaks kui viieks aastaks, võib valdkonna eest vastutav minister sõlmida erandina halduslepingu kuni kümneks aastaks.

(4) Kui valdkonna eest vastutav minister on andmekogu haldamise ülesande halduslepingu alusel üle andnud kohalikule omavalitsusele või eraõiguslikule juriidilisele isikule, kannab andmekogu asutamisega ja haldamisega seotud kulud ning haldusorganitele, kellele väljastatakse andmeid avalik-õiguslike ülesannete täitmiseks, andmekogu andmetele juurdepääsu loomise kulud see kohalik omavalitsus või eraõiguslik juriidiline isik, kellele valdkonna eest vastutav minister on andmekogu haldamise ülesande halduslepinguga üle andnud.

(5) Kui sõidukite maanteepiiripunkti sisenemise korraldamiseks, õigusaktidest tulenevate nõuete täitmiseks või Politsei- ja Piirivalveameti või Siseministeeriumi poolt määratud teenistustlikeks vajadusteks on vaja teha andmekogu arendus- või hooldustöid, on nimetatud arendus- ja hooldustööde kulud kohustatud kandma kohalik omavalitsus või eraõiguslik juriidiline isik, kellele andmekogu haldamise ülesanne on halduslepinguga üle antud.

(6) Riiklikku järelevalvet halduslepinguga üleantud andmekogu haldamise üleandmise täitmise üle teostavad Siseministeerium ja valdkonna eest vastutava ministri vastaval volitusel Politsei- ja Piirivalveamet. Kui haldusleping lõpetatakse ühepoolset või kui esineb muu põhjus, mis takistab kohalikul omavalitsusel või eraõiguslikul juriidilisel isikul üleantud ülesande edasist täitmist, korraldab andmekogu haldamist Politsei- ja Piirivalveamet.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(7) Siseministeerium ja Politsei- ja Piirivalveamet võivad anda halduslepingu alusel ülesannet täitvale kohalikule omavalitsusele või eraõiguslikule juriidilisele isikule andmekogu haldamise korraldamisel kohustuslikke juhiseid. Valdkonna eest vastutav minister võib andmekogu haldamise ülesande mittenõuetekohase täitmise korral, kohustuslike juhiste järgimata jätmise korral või muudel halduslepingus sätestatud juhtudel halduslepingu ennetähtaegselt lõpetada selles sätestatud korras.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(8) Kui andmekogu haldamise teenuse pakkuja ei täida õigusaktidega või halduslepinguga andmekogu haldamisele või pakutavale teenusele esitatavaid nõudeid või ei täida õigusaktidega või halduslepinguga kehtestatud kohustusi, võib valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga ühepoolset vähendada maanteepiiripunktis piiriületuse ootejärjekorra koha võtmise eest võetavat tasu, lähtudes tegelikult pakutavatest teenustest, kuni teenuse pakkuja poolt õigusaktidega või halduslepinguga kehtestatud nõuete täitmiseni.

(9) [Kehtetu -RT I, 31.12.2015, 9- jõust. 01.01.2016]

§ 8⁷. Tasu võtmine ootejärjekorra koha võtmise eest

(1) Maanteepiiripunktis piiriületuse ootejärjekorra koha võtmise eest võib andmekogu volitatud töötaja võtta tasu, mis ei tohi ületada 1,59 eurot sõiduki kohta. Kui andmekogu pidamise ülesanne on halduslepingu alusel üle antud kohalikule omavalitsusele või eraõiguslikule juriidilisele isikule, lepatakse tasu suurus kokku halduslepingus. Nimetatud tasu eest pakutav teenus peab hõlmama vähemalt käesoleva seaduse § 8⁴lõikes 4 ning § 8³lõigetes 7, 10 ja 11 nimetatud teenuseid. Teenuse pakkuja võib pakkuda ka muid teenuseid, mille kasutamine ei ole sõiduki ega piiri ületada sooviva isiku jaoks kohustuslik, ja võtta nende eest täiendavat tasu.
[RT I 2010, 37, 222- jõust. 01.01.2011]

(2) Kui valdkonna eest vastutav minister on andmekogu haldamise ülesande halduslepinguga üle andnud kohalikule omavalitsusele või eraõiguslikule juriidilisele isikule, määratakse käesolevas paragrahvis

piiriületuse ootejärjekorra koha võtmise eest võetava tasu suurus kindlaks halduslepingus. Tasu suurus lepitakse halduslepingus kokku üheks aastaks korraga ja see kehtestatakse igal aastal eraldi.

(3) Piiriületuse ootejärjekorra koha võtmise eest võetava tasu suuruse kehtestamiseks esitab andmekogu haldamise teenuse pakkuja igal aastal Siseministeeriumile põhjendatud taotluse, kust nähtuvad andmekogu haldamisega seotud kulud ja eeldatav ärikasumi suurus.

(4) Kui piiriületuse ooteala teenuse pakkuja võtab sõidukite maanteepiiripunkti sisenemise korraldamise eest piiriületuse ootealal käesoleva seaduse § 8³ lõigetes 1–3 sätestatud tasu, võib ootejärjekorra koha võtmise eest võtta tasu üksnes osana nimetatud tasust.

(5) Ootejärjekorra koha võtmise eest võetava tasu suuruse määramisel võib arvestada põhjendatud kulusid, mis on seotud käesolevast seadusest tulenevate ülesannete täitmisega. Kui andmekogu volitatud töötleja on eraõiguslik juriidiline isik, võib piiriületuse ootejärjekorra koha võtmise eest võetava tasu hulka arvestada mõistliku ärikasumi. **Vabariigi Valitsus** võib kehtestada määrusega ärikasumi suurima lubatud määra. [RT I 2010, 37, 222- jõust. 30.06.2010]

§ 8⁸. Haldusorganile pandud ülesande täitmine

Käesolevas seaduses sätestatud haldusorganile pandud ülesande täitmiseks võib haldusorganisiseselt määrata isikud, kes tegutsevad haldusmenetluses haldusorgani nimel. [RT I 2010, 37, 222- jõust. 30.06.2010]

§ 9. Riigipiiri ületamine

(1) Eestisse saabuvad või Eestist lahkuvad isikud ja transpordivahendid võivad välispiiri ületada ning Eestisse toodav või Eestist väljaviidav kaup võidakse üle välispiiri toimetada rahvusvaheliseks liikluseks avatud piiripunktide kaudu nende lahtioleku ajal.

(2) Välispiiri ületamiseks annab politsei või toll loa piirikontrolli läbinud isikule, kelle suhtes ei esine välispiiri ületamist välistavaid asjaolusid ning kes on täitnud Eestisse sisenemise, Eestis viibimise ja Eestist lahkumise nõuded. [RT I, 02.12.2014, 1- jõust. 12.12.2014]

(3) Sisepiiri võivad isikud ületada igas kohas piirikontrolli läbimata. Sisepiiri ületamiseks peetakse ka:

- 1) Eesti õhupiiri ületamist, kui saabutakse Euroopa Liidu liikmesriigi siselendude lennujaamast või suundutakse sinna;
- 2) merepiiri ületamist, kui regulaarset parvlaevavahendust kasutades saabutakse vahetult Euroopa Liidu liikmesriigi mere-, jõe- ja järvesadamast või suundutakse sinna.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(4) Erandid käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud korrast on lubatud Euroopa Liidu õigusaktides, välislepingus, käesolevas või muus seaduses ettenähtud juhtudel. Samuti ei laiene nimetatud kord õhusõidukitele, mis läbivad Eesti õhuruumi ilma vahemaandumiseta, ning välislaevadele nende rahumeelsel läbisõidul territoriaalmerest või seilamisel Soome lahest Liivi lahte ja vastupidi. [RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(5) Eestisse saabuvad laevad ja õhusõidukid, mis on ületanud Eesti riigipiiri, liiguvad kehtestatud korrast rahvusvaheliseks liikluseks avatud sadamasse või lennujaama.

(6) Piiripunkti ja riigipiiri vahelisel alal on välispiiri ületanud rongist, laevast või õhusõidukist keelatud tolli ja politsei loata kaupade peale- ja mahalaadimine ning isikute väljumine, välja arvatud:

- 1) lootsimisel;
- 2) laeva mootorikütuse või -õli varude täiendamisel;
- 3) pils- ja tankipesuvee ning õljääkide äraandmisel;
- 4) inimeste päästmisel ja õnnetusjuhtumite korral.

[RT I, 02.12.2014, 1- jõust. 12.12.2014]

§ 9¹. Piirilt tagasi saatmine

(1) Isikud, transpordivahendid ja kaup, kellele või millele piiriületamise luba ei antud, samuti ebaseaduslikult välispiiri ületanud isikud peetakse kinni ja saadetakse Euroopa Liidu õigusaktide, välislepingute ning seadustega ettenähtud korrast tagasi riiki, kust või mille kaudu nad Eestisse saabusid või toimetati, arvestades Euroopa Liidu kodaniku seaduses sätestatud erisusi. [RT I 2007, 68, 420- jõust. 21.12.2007 ja osaliselt 30.03.2008]

(1¹) Politseiametnik teostab ebaseaduslikul piiriületusel tabatud vähemalt 14-aastase välismaalase daktüloskopeerimise vastavalt Euroopa Liidu Nõukogu määrusele 2725/2000 ning edastab daktüloskopeerimisel kogutud andmed võrdlemiseks Eurodac-süsteemi kesksüsteemile vastavalt Euroopa Liidu Nõukogu määrusele 407/2002.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(1²) Käesoleva paragrahvi lõikes 1¹ nimetatud daktüloskopeerimisel kogutud andmed kantakse riiklikusse sõrmejälgede registrisse.

(2) Piirilt tagasisaatmise korraldab ja kulud kannab vedaja, kes transportis või kelle esindaja transportis piiripunkti isiku, transpordivahendi ja kauba, kelle või mille piiriületuseks luba ei antud.

[RT I 2005, 71, 548- jõust. 08.01.2006; 01.03.2006]

§ 9². Välismaalase Eestisse sisenemine

[Kehtetu -RT I 2007, 68, 420- jõust. 21.12.2007 ja osaliselt 30.03.2008]

§ 9³. Politsei- ja Piirivalveametile edastatavate reisijate ja reisiga seonduvate andmete töötlemine

[RT I, 02.12.2014, 1- jõust. 12.12.2014]

(1) Vedaja, kes toimetab õhuteed, raudteed või veeteed pidi üle välispiiri Eestisse saabuvaid ja Eestist lahkuvaid reisijaid, edastab Politsei- ja Piirivalveametile reisiga seonduvad andmed, veetavate reisijate kohta reisidokumenti kantud isikuandmed ja reisija reisidokumendi andmed (edaspidi *reisijate andmed*).

[RT I, 02.12.2014, 1- jõust. 12.12.2014]

(2) Õhuteed ja raudteed pidi veetavate reisijate andmete loetelu, edastamise korra ja vormi kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

[RT I, 02.12.2014, 1- jõust. 12.12.2014]

(3) Vedaja, kes toimetab Eestisse saabuvaid ja Eestist lahkuvaid reisijaid üle Eesti piiri veeteed pidi, edastab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmed Politsei- ja Piirivalveametile käesoleva seaduse § 14 lõike 2 punkti 1 alusel sätestatud korras.

[RT I, 02.12.2014, 1- jõust. 12.12.2014]

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmeid võib töödelda vastava ülesande täitmiseks pädev asutus avaliku korra ja riigi julgeoleku tagamise, ebaseadusliku sisserände tõkestamise ja piirikontrolli tõhustamise eesmärgil.

[RT I, 02.12.2014, 1- jõust. 12.12.2014]

(5) Vedaja teavitab reisijat selgel ja arusaadaval viisil käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmete edastamisest Politsei- ja Piirivalveametile, andmete säilitamise tähtajast, andmete töötlemisest käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud eesmärkidel ning isikuandmete kaitsega seotud õigustest.

[RT I, 02.12.2014, 1- jõust. 12.12.2014]

(6) Vedaja kustutab Politsei- ja Piirivalveametile edastatud reisijate andmed 24 tunni jooksul.

[RT I, 02.12.2014, 1- jõust. 12.12.2014]

(7) Politsei- ja Piirivalveamet võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmeid säilitada kuni 24 tundi, välja arvatud juhul, kui andmete säilitamine on käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud eesmärkidega seotud ülesannete täitmiseks vajalik kauem.

[RT I, 02.12.2014, 1- jõust. 12.12.2014]

§ 9⁴. Riigipiiri valvamine

(1) Riigipiiri valvamine on politsei patrull- ja vaatlustegevus maismaal, merel ja piiriveekogudel eesmärgiga ennetada, selgitada välja ja tõkestada selleks mitte ettenähtud kohas ja ajal toimuv piiriületus ning piiriülene kuritegevus, sealhulgas isikute ja kauba ühendusevälisest riigist Eestisse ja Eestist ühendusevälisesse riiki ebaseaduslik toimetamine territoriaal- ja sisemerel ning piiriveekogudel, ja riigis viibimise õiguslike aluste kontrollimine.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(2) Riigipiiri valvamine merel ja piiriveekogudel hõlmab majandusvööndi õigusrežiimi tagamist, veesõidukite territoriaalmerest läbisõidu, sisemerre, sadamasse ning piiriveekogu Eestile kuuluvatesse vetesse sisenemise ja väljumise kontrollimist.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(3) Riigipiiri valvamisel osaleb politsei õhuruumi valvamises.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(4) Riigipiiri valvamiseks võib politsei liikuda takistamatult jalgsi ja sõidukitega riigipiiri ja piiriveekogudega piirnevatel või sinna viivatel ajutistel ja erateedel, kallasradadel ning eramaadel ilma omaniku või valdaja nõusolekuta.

[RT I, 31.12.2015, 9- jõust. 01.01.2016]

§ 9⁵. Riigipiiri valvamine tehniliste seadmetega

(1) Riigipiiri valvamisel ja piirirežiimi tagamisel võib politsei ebaseadusliku piiriületuse avastamiseks, objektide tuvastamiseks, piiripunktides turvalisuse tagamiseks ja piiriülese kuritegevuse tõkestamiseks kasutada asjakohaseid tehnilisi, sealhulgas elektroonilisi seadmeid.

(2) Käesolevas paragrahvis nimetatud tehniliste ning elektrooniliste seadmete salvestisi säilitatakse mitte kauem kui üks aasta, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti. Tehniliste ja elektrooniliste seadmetega kogutud ja analüüsitud teave on asutusesiseseks kasutamiseks.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

§ 9⁶. Piirangud isikute liikumisele ja viibimisele piirilähedasel alal

(1) Politseil on õigus piirata isikute liikumist ja viibimist piirilähedasel alal.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(2) Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori määratud politseiametnikul on õigus ohtlike ilmastikuolude tõttu ajutiselt keelata isikute minek piiriveekogudele ja sisemerele või nende jääle navigatsiooniks või liikluseks.

[RT I, 02.12.2014, 1- jõust. 12.12.2014]

(3) Viibimine Narva jõe kuivisängis alates veehoidla tammist kuni raudteesillani on keelatud. Viibimine Narva jõel, Narva veehoidlal, Vaniku, Pattina, Kriiva ja Pabra järvel ning seal asuvatel väikesaartel ajavahemikul pool tundi pärast päikese loojumist kuni pool tundi enne päikesetõusu on politsei loata keelatud.

[RT I, 31.12.2015, 9- jõust. 01.01.2016]

(4) Narva jões ja Narva veehoidlas asuvatele saartele minek ja seal viibimine on lubatud ainult kooskõlastatult politseiga.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(5) Veesõiduki ja muu transpordivahendiga Narva jõele, Narva veehoidlale, Lämmi- ja Pihkva järvele, Vaniku, Pattina, Kriiva ja Pabra järvele või nende jääle mineku ning sealt tagasituleku peab registreerima kordonis. Veesõiduki ja muu transpordivahendiga Peipsi järvele või selle jääle mineku kaugemale kui üks kilomeeter kaldast ning sealt tagasituleku peab registreerima kordonis.

[RT I, 31.12.2015, 9- jõust. 01.01.2016]

§ 9⁷. Broneeringuinfo andmete edastamine

[RT I, 05.02.2019, 1- jõust. 15.02.2019]

(1) Vedaja, kes toimetab Eestisse saabuvaid ja Eestist lahkuvaid reisijaid, sealhulgas transiit- ja transfeerreisijad, läbi Eesti õhuruumi (edaspidi *lennuettevõtja*), edastab Politsei- ja Piirivalveametile lennureisija broneeringuinfo andmed.

(2) Broneeringuinfo andmetena edastatavate andmete loetelu sätestatakse politsei ja piirivalve seaduse § 25²lõikes 3.

(3) Lennuettevõtja või tema volitatud esindaja teavitab lennureisijaid nii lennu broneerimisel kui ka pileti väljaostmisel selgel ja arusaadaval viisil lennuettevõtja kohustusest edastada broneeringuinfo andmed Politsei- ja Piirivalveametile, broneeringuinfo säilitamise tähtaegadest, broneeringuinfo töötlemisest politsei ja piirivalve seaduse § 25²lõikes 1 nimetatud eesmärkidel ning isikuandmete kaitse alastest õigustest.

[RT I, 05.02.2019, 1- jõust. 15.02.2019]

§ 9⁸. Broneeringuinfo andmekogu

[Kehtetu -RT I, 05.02.2019, 1- jõust. 15.02.2019]

§ 9⁹. Isiku õigus saada teavet tema kohta kogutud broneeringuinfo kohta

[Kehtetu -RT I, 05.02.2019, 1- jõust. 15.02.2019]

§ 10. Piiripunkt

(1) Piiripunkt on rahvusvaheliseks liikluseks avatud maanteelõigu või veekogu, raudtee- või lennujaama, jõe-, järve- või meresadama ehitise ja territooriumi piiratud ja tähistatud osa, kus toimub piirikontroll.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(2) Piiripunktide ehitamise, rekonstrueerimise ja hooldamise sadamates, lennu- ja raudteejaamades korraldab vastava rajatise omanik või valdaja kooskõlastatult politsei ja tolliga. Maanteedel või veekogu osal asuvate piiripunktide ehitamise ja haldamise korraldab Rahandusministeerium.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(3) Politseil on õigus saada sadamas, lennujaamas ja raudteejaamas nende valdajalt piiripunkti tegevuseks vajalikud tööohutus- ja töötervishoiukohased ruumid tasuta kasutamiseks ning tähistatud ja piiratud kontrolliala ning kaikoha politsei laevale. Maantee piiripunkti majandamise kulud kannab Maksu- ja Tolliamet.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(4) Rahvusvaheliseks liikluseks avatud piiripunktide loetelu kehtestab [Vabariigi Valitsus](#).

§ 11. Piirikontroll

(1) Välispiiri ületamisel või üle välispiiri toimetamisel kuuluvad piirikontrolli alla kõik isikud, transpordivahendid, kaubad ja muud materiaalsed väärtused. Piirikontroll seisneb isikute ja transpordivahendite riigipiiri ületamise kontrollis, tollikontrollis ning vastavalt vajadusele turvakontrollis, sanitaar-, veterinaar- või fütosanitaarkontrollis ning teistes Euroopa Liidu õigusaktide, välislepingute ning Eesti õigusaktidega kehtestatud kontrolliliikides.

(2) Piirikontrollis riigipiiri ületamise kontrollimisel politsei kontrollib isikuid ja tuvastab, kas isikule võib anda loa riigipiiri ületamiseks. Isikute kontroll hõlmab isiku dokumentide, viibimisaluste, pagasi ja transpordivahendi kontrolli.

(3) Politsei võib riigipiiri ületamise kontrollimiseks siseneda valdaja nõusolekuta transpordivahendisse, sealhulgas veesõidukisse.

(4) Kõik isikud on välispiiri ületamisel kohustatud politseiametniku nõudmisel andma selgitusi enda isiku kohta. Lisaks sellele peab kolmanda riigi kodanik andma selgitusi oma Euroopa Liidu liikmesriiki sisenemise, liikmesriigis viibimise ja liikmesriigist lahkumise asjaolude kohta ning tõendama neid, arvestades Euroopa Liidu õigusaktide, välislepingute või seadusega sätestatud erisusi.

(5) Politseiametniku nõudmisel peab kolmanda riigi kodanik riigipiiri ületamisel esitama tervisekindlustuslepingu, kui selle omamise kohustus on sätestatud seaduses või selle alusel antud õigustloovas aktis.

(6) Kolmanda riigi kodanik käesoleva seaduse tähenduses on kolmanda riigi kodanik Schengeni piirieskirjade tähenduses.

(7) Politsei abistab oma pädevuse piires tolli ning teostab vastavalt tollialastes õigusaktides sätestatud tollikontrolli piiripunktides, kus alaline tollikontroll puudub. Tollikontrolli teostamisel võib politsei kohaldada tolliseaduse §-des 61, 63, 64 ja 65 ning § 67 lõikes 1 sätestatud riikliku järelevalve meetmeid.

[RT I, 16.06.2017, 1- jõust. 01.07.2017]

(8) Kõrgendatud kaitsevalmiduse, mobilisatsiooni korral, erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal, kui kaitseväekohustuslaste suhtes on kehtestatud Eestist lahkumise keeld, on politsei pädevuses kontrollida, kas Eestist lahkuva kodaniku suhtes on kehtestatud lahkumise keeld või piirang. Politsei kohaldab keeldu või piirangut kaitseväekohustuslaste registri andmete alusel.

[RT I, 12.03.2015, 1- jõust. 01.01.2016]

(9) Politseiametnik kannab vastavalt Schengeni piirieskirjadele kolmanda riigi kodaniku reisidokumenti piiriületust lubava templijäljendi, kui sellele kodanikule on antud luba ületada välispiir.

(10) Käesoleva paragrahvi lõikes 9 nimetatud templijäljendit ei kanta Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni kodaniku reisidokumenti. Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni kodanikuga kaasas olevate või nendega ühinevate pereliikmete reisidokumentidesse ei kanta sisenemis- ega väljumistemplit juhul, kui nad esitavad Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni pädeva asutuse antud elamisloa või -kaardi.

(11) Politseil on õigus riigipiiri ületamisel keelata isikute sisenemine riiki väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduses, Euroopa Liidu kodaniku seaduses ja Schengeni piirieskirjades sätestatud alustel ja korras.

(12) Välislepingu või seadusega võidakse teatava kategooria isikutele kehtestada välispiiri ületamise lihtsustatud kord.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(13) Tollile laienevad isikute ja transpordivahendite riigipiiri ületamise kontrollimisega seonduvad käesolevas paragrahvis loetletud politsei õigused ja kohustused.

[RT I, 02.12.2014, 1- jõust. 12.12.2014]

§ 11¹. Dokumendikohustus riigipiiri ületamisel

(1) Eestist lahkudes või Eestisse saabudes peab välispiiri ületaval Eesti, Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni kodanikul olema kaasas kehtiv reisidokument või muu dokument, mis on välislepinguga ette nähtud välispiiri ületamiseks. Välislepingus sätestatud juhul võib välispiiri ületada Eesti Vabariigi, Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni väljaantud kehtiva isikutunnistusega.
[RT I, 21.03.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(1¹) Eesti, Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni kodanikul on kohustus sisepiiri ületamisel endaga kaasas kanda Eesti Vabariigi, Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni väljaantud kehtivat reisidokumenti või isikutunnistust.
[RT I, 21.03.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(2) Eestisse saabudes lubatakse riigipiiri ületada ka Eesti kodanikul, kellel ei ole käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 1¹ nimetatud dokumenti, kui tema isik ja kodakondsus on tõendatud muude dokumentide alusel.
[RT I 2007, 68, 420- jõust. 21.12.2007 ja osaliselt 30.03.2008]

(3) Riigipiiri ületaval kolmanda riigi kodanikul peab olema kehtiv välisriigi või rahvusvahelise organisatsiooni reisidokument, Eesti Vabariigi poolt antud välismaalase reisidokument või tagasipöördumise luba, kuhu on kantud viisa andmed, või esitab ta kontrollimisel lisaks reisidokumendile elamisloa või elamisõigust tõendava dokumendi, kui Euroopa Liidu õigusakt, välisleping või seadus ei sätesta teisiti.
[RT I, 21.03.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(3¹) Kolmanda riigi kodanikul, kellel puudub seaduslik alus või kehtiv reisidokument Eestisse sisenemiseks ning kes soovib taotleda Eestis rahvusvahelist kaitset või ajutise kaitse alusel elamisloa, lubatakse Eestisse siseneda pärast rahvusvahelise kaitse taotluse või ajutise kaitse alusel elamisloa taotluse Politsei- ja Piirivalveametile esitamist juhul, kui ei ilmne välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse § 20¹ punktis 1 ning § 21 lõike 1 punktides 1–3 sätestatud asjaolusid.
[RT I, 06.04.2016, 1- jõust. 01.05.2016]

(4) [Kehtetu -RT I, 21.03.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(5) Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni kodaniku perekonnaliikmel, kes ei ole Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni kodanik, peab Eestisse saabudes olema kehtiv reisidokument ning Euroopa Liidu kodaniku seaduses sätestatud seaduslik alus Eestis viibimiseks.
[RT I, 21.03.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(6) Erandjuhul võib riigipiiri ilma käesolevas paragrahvis sätestatud dokumendita ületada isik, kes antakse Eestile välja või loovutatakse või kelle Eesti annab välja või loovutab seoses rahvusvahelise koostööga kriminaalmenetluses.
[RT I 2008, 19, 132- jõust. 23.05.2008]

§ 11². Kolmanda riigi kodanikust alaealise dokumendikohustus riigipiiri ületamisel

[RT I, 21.03.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(1) Alla 15-aastaselt kolmanda riigi kodanikul ei pea riigipiiri ületamisel olema reisidokumenti, kui tema nimi, sünniaeg, viisa, elamisloa või elamisõiguse andmed ja foto on kantud teda saatva isiku kehtivasse reisidokumenti, kui seadusest, Euroopa Liidu õigusaktist või välislepingust ei tulene teisiti.

(2) Foto ei pea olema kantud saatja reisidokumenti, kui alaealine kolmanda riigi kodanik on alla seitsmeaastane.

(3) Alaealisel kolmanda riigi kodanikul, kellel puudub seaduslik alus või kehtiv reisidokument Eestisse sisenemiseks ning kes soovib taotleda Eestis rahvusvahelist kaitset või ajutise kaitse alusel elamisloa, lubatakse Eestisse siseneda pärast rahvusvahelise kaitse taotluse või ajutise kaitse alusel elamisloa taotluse Politsei- ja Piirivalveametile esitamist juhul, kui ei ilmne välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse § 20¹ punktis 1 ning § 21 lõike 1 punktides 1–3 sätestatud asjaolusid.
[RT I, 06.04.2016, 1- jõust. 01.05.2016]

§ 11³. Piirikontrolli ja riigipiiri valvamise kehtestamine sisepiiril

(1) Vabariigi Valitsus võib kehtestada piirikontrolli ja riigipiiri valvamise sisepiiril avaliku korra või riikliku julgeoleku tagamiseks või rahva tervist ohustada võiva olukorra ennetamiseks või lahendamiseks.

(2) Avalikku korda, riiklikku julgeolekut või rahva tervist ohustada võivas olukorras, mis eeldab vahetut tegutsemist ohu vastu, võib valdkonna eest vastutav minister otsustada piirikontrolli ja riigipiiri valvamise kehtestamise sisepiiril kuni Vabariigi Valitsuse otsuseni.

(3) Sisepiiril piirikontrolli ja riigipiiri valvamise kehtestamisel teostatakse piirikontrolli ja rakendatakse vajalikke meetmeid nagu välispiiri ületamisel.

(4) Piirikontrolli ja riigipiiri valvamise sisepiiril, piirikontrolli ja riigipiiri valvamise ulatuse, ajalise kestuse, avatud piiripunktid ning üldsuse, Euroopa Komisjoni ja liikmesriikide asjakohase informeerimise kehtestab Vabariigi Valitsusmäärusega. Vabariigi Valitsuse määruses sisepiiril piirikontrolli ja riigipiiri valvamise kehtestamise kohta võib ette näha määruse jõustumise alates selle avaldamisest massiteabevahendites.

(5) Sisepiiril kehtestatud piirikontrolli ja riigipiiri valvamise lõpetamise järel koostab Siseminister asjakohase aruande, mis pärast Vabariigi Valitsuses kinnitamist esitatakse Euroopa Parlamendile, Euroopa Liidu Nõukogule ja Euroopa Komisjonile.

(6) Sisepiiril piirikontrolli ja riigipiiri valvamise kehtestamisega seotud kulud, mis on tekkinud kontrollis osalenud riigiasutustel, kaetakse Vabariigi Valitsuse reservi vahenditest Vabariigi Valitsuse otsusel.
[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

§ 11⁴. Riikliku järelevalve meetmed

(1) Piirirežiimi tagamisega, sealhulgas riigipiiri valvamisega, ja piirikontrolliga seotud riikliku järelevalve teostamisel võib politsei ja piirikontrolliga seotud riikliku järelevalve teostamisel toll kohaldada korrakaitseaduse §-des 30, 32, 45, 49, 52 ja 53 nimetatud riikliku järelevalve erimeetmeid korrakaitseaduses sätestatud alusel ja korras.
[RT I, 02.12.2014, 1- jõust. 12.12.2014]

(2) Piirirežiimi tagamisel vaatab politsei või toll meeleliselt või tehnilise vahendi või teenistuslooma abil vallasasja, sealhulgas veesõiduki ja muu transpordivahendi, läbi korrakaitseaduse §-s 49 sätestatud korras.
[RT I, 02.12.2014, 1- jõust. 12.12.2014]

(2¹) Piirikontrolliga seotud riikliku järelevalve teostamisel võib toll kohaldada vahetut sundi korrakaitseaduses sätestatud alusel ja korras.
[RT I, 02.12.2014, 1- jõust. 12.12.2014]

(3) Politseil on riigipiiri valvamisel veesõiduki suhtes õigus nõuda veesõiduki lahkumist sise- ja territoriaalmerest, piiriveekogu Eesti jurisdiktsiooni alla kuuluvalt alalt ning laevasõiduks keelatud piirkonnast ja kursi muutmist keelatud piirkonda sisenemise vältimiseks.

(4) Kui isik ei täida veesõiduki peatamise märguannet, võib veesõiduki sundpeatada, kasutades relva või muud erivahendit korrakaitseaduse 5. peatükis sätestatud korras.

(5) Politsei võib seadust rikkunud või tema korralduse täitmata jätnud veesõidukit jälitada kuni välisriigi territoriaalmerre piirini, kui jälitamine on alanud sise- või territoriaalmerel või majandusvööndis ega ole vahepeal katkenud. Jälitamine võib alata pärast nähtavat või kuuldavast peatamissignaali, mis on antud jälitatava veesõiduki nägemis- või kuuldekauguselt.

(6) Politsei ei peata ega vaata läbi sõjalaeva. Kui välisriigi sõjalaev ei järgi territoriaalmerest rahumeelse läbisõidu korda ega täida talle esitatud nõuet seda järgida, peab politsei:

- 1) nõudma sõjalaeva viivitamatut lahkumist territoriaalmerest;
- 2) fikseerima sõjalaeva territoriaalmerre sisenemise tehniliste vahenditega;
- 3) koostama õigusrikkumise kohta ühepoolse akti.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 12. Õhupiiri ületamine

(1) Õhusõidukid ületavad Eesti riigipiiri rahvusvahelistel lennutrassidel kooskõlas välislepingutega ning Vabariigi Valitsuse sätestatud korras.

(2) Õhusõiduk võib riigipiiri ületada väljaspool kehtestatud lennutrassi üksnes Vabariigi Valitsuse poolt volitatud ametkonna loal.

(3) Sundmaandunud õhusõidukis olnud isikud toimetatakse vajadusel piirikontrolliks piiripunkti või kontrollitakse neid maandumise kohas. Sel juhul võib õhusõiduk startida Vabariigi Valitsuse poolt volitatud ametkonna loal.

(4) Piirirežiimi rikkumiseks ei loeta riigipiiri ületamist õhusõiduki tehnilise rikke, avarii, loodusõnnetuse või muu sundolukorra tõttu. Õhusõiduki kapten on kehtestatud korras kohustatud kõrvalekaldu misest teatama Vabariigi Valitsuse poolt volitatud ametkonnale.

[RT I 2004, 30, 208- jõust. 01.05.2004]

§ 13. Rahumeelne läbisõit territoriaalmerest

(1) Rahumeelne läbisõit Eesti territoriaalmerest on lubatud.

(1¹) Läbisõitu loetakse rahumeelseks, kui see ei ohusta rahu, avalikku korda või Eesti julgeolekut.

(1²) Välisriigi laeva läbisõit loetakse rahu, avalikku korda või Eesti julgeolekut ohustavaks, kui laeva läbisõiduga territoriaalmerest kaasneb mõni järgmistest toimingutest:

- 1) mis tahes ähvardus või jõu kasutamine Eesti suveräänsuse, territoriaalse terviklikkuse või poliitilise sõltumatuse vastu või jõu kasutamine mõnel muul viisil, rikkudes vastavasisulisi rahvusvahelise õiguse üldtunnustatud põhimõtteid;
- 2) mis tahes manöövrid või õppused ükskõik mis liiki relvadega;
- 3) info kogumisele suunatud tegevus, millega kahjustatakse Eesti kaitsevõimet või julgeolekut;
- 4) propagandaakt, mis kahjustab Eesti kaitsevõimet või julgeolekut;
- 5) õhusõiduki väljasaatmine, maandamine või pardale võtmine;
- 6) mis tahes militaarse seadeldise väljasaatmine, maandamine või pardale võtmine;
- 7) kauba või valuuta laadimine või lossimine või isikute vedu Eesti tolli-, maksu-, immigratsiooni- või sanitaarkorda reguleerivatele õigusaktidele mittevastavalt;
- 8) tahtlik või oluline saastamine;
- 9) igasugune kalapüük;
- 10) uurimistöode läbiviimine või mõõtmistegevus;
- 11) igasugune tegevus, mille eesmärgiks on Eesti kommunikatsiooniseadmete või muude seadmetike ning rajatiste töö häirimine;
- 12) muu tegevus, millel pole otsest seost läbisõiduga.

(2) Välisriigi sõjalaev või muu riiklikul mitteäriksel eesmärgil kasutatav välisriigi laev võib territoriaalmerest rahumeelselt läbi sõita, kui välisriik teatab sellest Välisministeeriumile diplomaatiliste kanalite kaudu vähemalt 48 tundi enne laeva läbisõitu. Teates märgitakse laeva nimi, tüüp ja muud nõutavad tundemärgid, läbisõidu alguse ja lõpu aeg ning koht. See nõue ei kehti laeva kohta, mis tegeleb inimeste päästmise või avariipäästetöödega.

(3) [Kehtetu -RT I 2001, 23, 126- jõust. 16.03.2001]

(4) [Kehtetu -RT I 2001, 23, 126- jõust. 16.03.2001]

(5) Territoriaalmerest rahumeelse läbisõidu korral on lubatud laeval peatuda, kui selle põhjuseks on avariid, vääramatu jõud, inimeste päästmine või ohus või hädas olevatele laevadele või õhusõidukitele abi osutamine. Rahumeelse läbisõidu korraldusest on välisriigi laeva kapten kohustatud teatama politseile. [RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(6) Välisriigi allveelaev või muu allveesõiduk peab Eesti territoriaalmeres läbima veepinnal ja heiskama oma lipu.

(7) Läbisõidul territoriaalmerest peavad välisriigi laeva pardarelvad olema veoasendis ja kaetud kattega ning kala- ja muud püügivahendid paigutatud hoiukohta.

(8) Territoriaalmeres, kus on kehtestatud laevateed ja laevaliikluse eraldamise skeemid, peab välisriigi laev liikuma piki neid teid või kasutama liikumisel neid skeeme.

(8¹) Rahumeelset läbisõitu tagavad meetmed ei tohi mitte mingil moel kahjustada välisriigi sõjalaevale või muule riiklikul mitteäriksel eesmärgil kasutatavale välisriigi laevale rahvusvahelise õigusega tagatud puutumatus.

(9) Vabariigi Valitsusel on õigus piirata välisriigi tsiviil- või sõjalaeva sissesõitu ja viibimist või see keelata territoriaal- ja sisemere mõnes piirkonnas. [RT I 2001, 23, 126- jõust. 16.03.2001]

§ 14. Sisenemine sisemerre, sadamasse ja piiriveekogusse

[RT I 2003, 51, 350- jõust. 19.07.2003]

(1) Sisemere võib välisriigi tsiviillaev läbida, sinna siseneda või sealt väljuda:

- 1) suundumiseks Eesti sadamasse;
- 2) väljumiseks Eesti sadamast;
- 3) seilamiseks Soome lahest Liivi lahte ja vastupidi;
- 4) inimeste päästmiseks, õnnetusjuhtumi ärahoidmiseks või sellest tuleneva kahju vähendamiseks;
- 5) vääramatu jõu toimetel;
- 6) punkerdamiseks.

(1¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatata juhtudel võib välisriigi tsiviillaev sisemere läbida, sinna siseneda või sealt väljuda kooskõlastatult Politsei- ja Piirivalveametiga.
[RT I, 02.12.2014, 1- jõust. 12.12.2014]

(2) Vabariigi Valitsus või tema poolt volitatud ametkond, lähtudes käesolevast seadusest ja muudest õigusaktidest, kehtestab:

- 1) laevade ja väikelaevade sisemerre, sadamatesse ning piiriveekogude Eestile kuuluvatesse vetesse sisenemise ja neist väljumise korra;
- 2) [kehtetu -RT I 1997, 77, 1315- jõust. 01.01.1998]
- 3) [kehtetu -RT I 2003, 51, 350- jõust. 19.07.2003]
- 4) laevapere liikmete Eestisse lubamise korra;
- 5) nende ohtlike ainete nimistu, mida ei ole lubatud sisemerel vedada transiidina.

(2¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatu ei kehti merematkelaevade, lõbusõidulaevade, rannapüügi, siseveekogude laevaliikluse ja muu sellise laevaliikluse kontrollimise erikorra kohta, mis on reguleeritud Schengeni piirieskirjades.
[RT I 2007, 68, 420- jõust. 21.12.2007 ja osaliselt 30.03.2008]

(3) Sisemerre ei või siseneda välisriigi laev, millel on tuumajõuseade, tuumarelv või mille lastiks on radioaktiivsed ained, välja arvatud käesoleva seaduse §-s 14¹ sätestatud juhtudel.

(3¹) Välisriigi laev, mis on kantud Euroopa Liidu Nõukogu asjakohase määrusega nende laevade loetellu, mille puhul on kinnitust leidnud tegelemine ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügiga, ei või sisemerre siseneda sadamasse sisenemiseks ja punkerdamiseks, välja arvatud juhul, kui sadamasse sisenemine või punkerdamine on vajalik vääramatu jõu korral suurema hädaohu ärahoidmiseks või reostusohu vältimiseks.
[RT I 2008, 13, 88- jõust. 24.03.2008]

(3²) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 3¹ nimetatud laev on vääramatu jõu korral suurema hädaohu ärahoidmiseks või reostusohu vältimiseks sisenenud Eesti sadamasse, ei või laev sadamas viibida kauem, kui on minimaalselt vajalik hädaohu ärahoidmiseks või reostusohu vältimiseks.
[RT I 2008, 13, 88- jõust. 24.03.2008]

(4) Sisemeres võib välisriigi laev liikuda ainult piki laevateed, kui see on kehtestatud, ja lootsi lootsimisel.

(4¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatu ei kehti:

- 1) lõbusõidulaevale kehtestatud tingimustele vastava laeva kohta;
- 2) laevadele, mis sisenevad sisemerre vääramatu jõu toimetel, inimelu päästmiseks, õnnetusjuhtumi ärahoidmiseks või sellest tuleneva kahju vähendamiseks;
- 3) kui laev suundub lühimat teed pidi sisemerre, et võtta peale mereloots;
- 4) kui laev suundub lühimat teed pidi territoriaalmerre pärast merelootsi lahkumist;
- 5) meresõiduohutust reguleerivas seaduses sätestatud muul juhul.

(5) [Kehtetu -RT I 2001, 23, 126- jõust. 16.03.2001]

§ 14¹. Laevaluba

(1) Välisriigi laeva, millel on tuumaseade, tuumarelv või mille lastiks on radioaktiivsed ained või muu riiklikul mitteäriilisel eesmärgil kasutatava välisriigi laeva sisenemiseks sisemerre peab välisriik taotlema Välisministeeriumilt diplomaatiliste kanalite kaudu laevaluba vähemalt 14 kalendripäeva enne kavandatavat sisenemist.

(2) Laevaloa taotlemise ja andmise korra ning laevaloa taotluse vormi kehtestab [Vabariigi Valitsus](#).

(3) Laevaluba ei pea taotlema laev, mis tegeleb inimelude päästmise või merereostuse likvideerimisega.

(4) Välisministeerium või välisesindus teatab välisriigile laevaloa taotlemise kohta tehtud otsusest seitse kalendripäeva enne kavandatavat sisenemist.

(5) Välisriigi sõjalaeva Eesti territoriaal- või sisevetesse sisenemise suhtes kohaldatakse riigikaitseadust.
[RT I, 12.03.2015, 1- jõust. 01.01.2016]

§ 15. Välisriigi laeva liikumine piiriveekogul riigipiiri ületamisega

Välisriigi laeva liikumine piiriveekogul riigipiiri ületamisega reguleeritakse riikidevaheliste lepingutega.
[RT I 2003, 51, 350- jõust. 19.07.2003]

§ 16. [Kehtetu -RT I 2003, 51, 350- jõust. 19.07.2003]

§ 17. Riigipiiri ületamise ajutine piiramine või peatamine

(1) Riigi julgeoleku huvides, avaliku korra tagamiseks, rahva tervist ohustada võiva olukorra ennetamiseks või lahendamiseks, samuti välisriigi palvel on Vabariigi Valitsusel õigus:

1) ajutiselt piirata riigipiiri ületamist või see peatada;
2) kehtestada karantiin riigipiiri ületamiseks isikutele ning koduloomade ja -lindude, samuti looma- ja taimekasvatussaaduste ning muude veoste toimetamiseks üle riigipiiri.

(2) Riigi julgeoleku huvides, avaliku korra tagamiseks, rahva tervist ohustada võiva olukorra ennetamiseks või lahendamiseks ning olukorras, mis eeldab ohu suhtes vahetut tegutsemist, samuti välisriigi palvel võib valdkonna eest vastutav minister otsustada piiripunkti sulgemise kuni Vabariigi Valitsuse otsuseni.

(3) Riigipiiri ületamise piiramisest või riigipiiri sulgemisest teatab Vabariigi Valitsus asjast huvitatud riikidele ning Euroopa Parlamendile, Euroopa Liidu Nõukogule ja Euroopa Komisjonile.

[RT I 2007, 68, 420- jõust. 21.12.2007 ja osaliselt 30.03.2008]

2¹. peatükk VASTUTUS

§ 17¹. Piirirežiimi rikkumine

Piirirežiimi rikkumise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.
[RT I 2003, 26, 156- jõust. 21.03.2003]

§ 17². Eesti Vabariigi riigipiiri või ajutise kontrolljoone ebaseaduslik ületamine

Eesti Vabariigi riigipiiri või ajutise kontrolljoone ebaseadusliku ületamise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut või arestiga.
[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

§ 17³. Reisijate andmete edastamata jätmine

(1) Käesoleva seaduse §-s 9³sätetatud reisijate andmete edastamata jätmise, mittenouetekohase edastamise või valeandmete edastamise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.
[RT I 2007, 3, 14- jõust. 01.07.2007]

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 6400 eurot.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 17⁴. Piiriribal ebaseaduslik viibimine

Piiriribal ebaseadusliku viibimise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.
[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

§ 17⁵. Broneeringuinfo edastamata jätmine

(1) Käesoleva seaduse §-s 9⁷sätetatud broneeringuinfo edastamata jätmise, mittenouetekohase edastamise või valeandmete edastamise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 6400 eurot.
[RT I, 31.12.2015, 9- jõust. 01.01.2016]

§ 17⁶. Menetlus

[RT I, 31.12.2015, 9- jõust. 01.01.2016]

(1) [Kehtetu -RT I, 12.07.2014, 1- jõust. 01.01.2015]

(2) Käesoleva seaduse §-des 17¹–17⁵sätetatud väärtegade kohtuväline menetleja on Politsei- ja Piirivalveamet.
[RT I, 31.12.2015, 9- jõust. 01.01.2016]

3. peatükk LÕPPSÄTTED

§ 18. Riigipiiri kaitsmine

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(1) Riigipiiri valvavad ja kaitsevad politsei ja Kaitsevägi vastavalt oma pädevusele. Kaitsevägi valvab ja kaitseb Eesti õhuruumi.

[RT I, 10.07.2012, 2- jõust. 01.04.2013]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ülesande täitmisele võib kaasata Eesti Vabariigiga kollektiivse enesekaitse põhimõtet sisaldava lepingu osapoolteks oleva riigi relvajõud.

[RT I 2004, 81, 541- jõust. 10.12.2004]

§ 18¹. Piirangud isikute liikumisele ja viibimisele piirilähedasel alal

[Kehtetu -RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

§ 19. Vastutus piirirežiimi rikkumise eest

[Kehtetu -RT I 2003, 51, 350- jõust. 19.07.2003]

§ 20. Piiriküsimuste lahendamine

(1) Piiriküsimuste lahendamisel naaberriikidega lähtub Eesti Vabariik põhiseadusest, riikidevahelistest lepingutest ja rahvusvaheliselt üldtunnustatud tavadest.

(2) Piirialast koostööd naaberriikidega korraldavad ja piirivahejuhtumeid lahendavad Eesti piiriesindajad. Eesti piiriesindaja töökorralduse alused kehtestab valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(3) Kui piirialase koostöö küsimused ja piirivahejuhtumid ei leidnud lahendamist Eesti piiriesindaja osavõtul, tehakse seda diplomaatiliste kanalite kaudu.

§ 21. Välislepingu kohaldamine

Kui Riigikogu ratifitseeritud välislepingus on kehtestatud käesolevast seadusest erinevad normid, kohaldatakse välislepingu norme.

§ 22. Ajutise kontrolljoone staatus

(1) Ajutine kontrolljoon on katkematu mõtteline joon ja seda mööda kulgev vertikaaltasapind, mis eraldab Eesti jurisdiktsioonile alluvat Eesti territooriumi sellele mittealluvast Eesti osast. Ajutise kontrolljoone koordinaadid määratakse kindlaks Vabariigi Valitsuse määrusega, lähtudes Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse alusel riigi maakatastri kaardile 2014. aasta 1. novembri seisuga kantud haldusüksuste piiridest. Ajutist kontrolljoont ei saa muuta Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduses sätestatud haldusüksuse piiride muutmise menetlusega.
[RT I, 02.12.2014, 1- jõust. 12.12.2014]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ajutisele kontrolljoonele laienevad käesoleva seadusega sätestatud riigipiiri ja piiririba tähistamise, hooldamise ning välispiiri valvamise, kaitsmise ja ületamise tingimused ning kord, piirirežiim, vastutus piirirežiimi rikkumise eest ning kinnisasja avalikes huvides omandamise seaduses riigipiiri kohta sätestatu.

[RT I, 29.06.2018, 1- jõust. 01.07.2018]

§ 23. Varasemate õigusaktide kehtetuks tunnistamine

[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

Väljavõte «Riigipiiri seaduse ja teiste seaduste muutmise seadusest» (RT I 2010, 37, 222) «Riigipiiri seaduse» § 8¹–8⁸rakendamise kohta:

4. Seaduse rakendamine

(1) Kui Eesti Vabariigi nimel on enne käesoleva seaduse jõustumist võetud siduvaid kohustusi seoses piiriületuse ooteala teenuse pakkumise korraldamisega, sõlmib siseminister vastava kohaliku omavalitsusega

või eraõigusliku juriidilise isikuga sõidukite maanteepiiripunkti sisenemise korraldamise ülesande üleandmiseks halduslepingu halduskoostöö seaduses sätestatud korras, juhendumata riigihangete seaduses sätestatud teenuste hankelepingu sõlmimise tingimustest ja hankemenetluse läbiviimise korrast ning korraldamata konkurentsiseaduses sätestatud avalikku konkurssi.

(2) Käesolevas seaduses sätestatud nõudeid piiriületuse ootealale ja piiriületuse ootejärjekorra andmekogule rakendatakse pärast siseministri poolt vastavate lepingute sõlmimist ja rakendamist.

¹ Nõukogu direktiiv 2004/82/EÜ veoettevõtjate kohustuse kohta edastada reisijaid käsitlevaid andmeid (ELT L 261, 06.08.2004, lk 24–27)
[RT I 2007, 3, 14- jõust. 01.07.2007]